

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ПСИХОЛОГІЯ ЗАГАЛЬНА
підготовки бакалавра
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійної програми Початкова освіта

Луцьк – 2022

Сyllabus освітнього компонента «ПСИХОЛОГІЯ ЗАГАЛЬНА» підготовки бакалавра, галузі знань *01 Освіта / Педагогіка*, спеціальності *013 Початкова освіта*, за освітньо-професійною програмою *Початкова освіта*

Розробники:

Зореслава КРИЖАНОВСЬКА – доцент кафедри загальної та клінічної психології, кандидат психологічних наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Вітюк В. В.

Сyllabus освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри загальної та клінічної психології
протокол № 1 від 31.08.2022 р.

Завідувач кафедри

Журавльова О.В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	01 Освіта / Педагогіка 013 Початкова освіта Початкова освіта Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Нормативний
Кількість годин/кредитів: 90/3		Рік навчання – 1
		Семестр – 1
ІНДЗ: немає		Лекції – 26 год
		Практичні (семінарські) – 28 год
		Лабораторні – Індивідуальні –
		Самостійна робота – 30 год
	Консультації – 6 год	
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Крижановська Зореслава Юріївна
Науковий ступінь	кандидат психологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри загальної та клінічної психології
Електронна пошта	Kruzhanovska.Zoreslava@vnu.edu.ua
Дні занять	відповідно до розкладу

В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація

Ефективна професійна реалізація сучасного педагога різної спеціалізації неможлива без цілісної системи знань про людину, яка формується у вищій школі. Освітній компонент «Психологія загальна» орієнтований на оволодіння здобувачами вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта знаннями про особливості функціонування психіки людини, її законів та механізмів.

Метою освітнього компонента «Психологія загальна» є формування наукового розуміння природи психіки, про методи та результати дослідження психічних явищ, про індивідуально-типологічні властивості особистості; розвиток здатності до застосування психологічних знань в умовах професійної діяльності.

«Психологія загальна» є загальноосвітнім компонентом підготовки бакалаврів – майбутніх педагогів. Вона спрямована на вивчення та розуміння базових понять і категорій науки, системи психологічних знань, закономірностей, механізмів, методологічних підходів щодо вивчення психічних явищ людини, їх виникнення, функціонування та розвиток; поведінки, діяльності, вчинків; психофізіологічних процесів та механізмів, які лежать в основі різних форм психічної активності.

Вивчення загальної психології є необхідним для формування психологічної освіченості та культури майбутніх педагогів та є обов'язковим в підготовці до майбутньої професійної діяльності.

Силабус складено відповідно до Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 013 Початкова освіта, передбачено лекційні і практичні заняття, на яких будуть інтенсивно застосовуватися сучасні форми роботи. Окрім аудиторних занять заплановано значний об'єм самостійної роботи здобувачів вищої освіти, з метою опрацювання теоретичних джерел і виконання самостійних практичних завдань. Форма організації контролю: іспит.

2. Пререквізити.

Освітній компонент є міждисциплінарним в системі професійної підготовки бакалаврів й може вивчатися автономно, незалежно від попередньої професійної підготовки здобувачів освіти. Для кращого оволодіння матеріалами ОК бажаним є вивчення освітніх компонентів загального та професійного циклів підготовки: «Вступ до спеціальності», «Педагогіка загальна» та інші.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою є формування у здобувачів освіти базової системи наукових знань з психології.

Основне завдання ОК – сприяти психологічній підготовці майбутніх учителів початкових класів до професійної діяльності.

Після вивчення ОК «Психологія загальна» здобувачі вищої освіти повинні набути та отримати **знання**:

- ключових понять, теорій та закономірностей, що складають категоріальний апарат загальної психології;
- системи психічних явищ живої істоти та їх характеристики;
- психологічних механізмів та закономірностей функціонування психіки людини;
- принципів використання психологічних знань для вирішення професійних проблем, які здатні виникати в практиці шкільного життя;

уміння:

- аргументувати власні погляди на актуальні проблеми загальної психології;
- мати розуміння методів психологічного дослідження та можливостей їх використання в педагогічній практиці;
- використовувати психологічні знання під час реалізації професійних функцій;
- мати загальне розуміння про психологічні особливості психіки дитини;
- визначати основні властивості особистості, психологічні механізми детермінації її поведінки, використовуючи необхідні методи дослідження;
- володіти базовими методами підтримки психічного здоров'я.

4. Результати навчання (компетентності)

Основним результатом навчання є знання та розуміння предметної області загальної психології та здатність вирішувати завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Програмні компетентності	
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p>
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	<p>СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.</p> <p>СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.</p> <p>СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.</p> <p>СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.</p>
Програмні результати навчання	
ПРН-02	Управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.
ПРН-06	Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.
ПРН-07	Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.
ПРН-08	Організувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекц.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ бали
Змістовий модуль 1. Світ психічних явищ людини. Психічні процеси.						
Тема 1. Загальне поняття про психологію, як науки. Визначення її предмету та завдань.	12	2	2	8		ДС/ ІРС/ РМГ
Тема 2. Сучасні методи психологічного дослідження.	3		2		1	ДС/ ІРС/ РМГ
Тема 3. Особистість та чинники її формування. Поняття свідомості.	12	2	2	8		ДС/ ІРС/ РМГ
Тема 4. Відчуття тварини та людини.	4	2	2			ДС/ ІРС/ РМГ
Тема 5. Сприймання тварини та людини.	5	2	2		1	ДС/ ІРС/ РМГ
Тема 6. Пам'ять людини.	4	2	2			ДС/ ІРС/ РМГ
Тема 7. Мислення та мова людини.	4	2	2			ДС/ ІРС/ РМГ
Тема 8. Увага людини.	4	2	2			ДС/ ІРС/ РМГ
Тема 9. Уява людини.	6	2	2	2		ДС/ ІРС/ РМГ
<i>Підсумкова контрольна модульна робота</i>						ІМК
Разом за модулем 1	54	16	18	18	2	20
Змістовий модуль 2. Психологія емоцій та індивідуальних властивостей людини						
Тема 10. Емоційно-почуттєва сфера особистості.	9	2	2	4	1	ДС/ ІРС/ РМГ
Тема 11. Здатки та здібності людини.	7		2	4	1	ДС/ ІРС/ РМГ
Тема 12. Загальне поняття про темперамент людини. Основні властивості.	4	2	2			ДС/ ІРС/ РМГ
Тема 13. Характер особистості. Структура характеру.	5	2	2		1	ДС/ ІРС/ РМГ
Тема 14. Діяльність як основна форма активності особистості.	7	2		4	1	ДС/ ІРС/ РМГ
Тема 15. Спілкування.	4	2	2			ДС/ ІРС/ РМГ
<i>Підсумкова контрольна модульна робота</i>						ІМК
Разом за модулем 2	36	10	10	12	4	20
Види підсумкових робіт						Бал
Модульні контрольні роботи						60/Т
МКР 1						30
МКР 2						30
ІНДЗ						відсутнє
Всього годин/ Балів	90	26	28	30	6	100

Методи навчання

Традиційні

за джерелом знань: словесні: РП – розповідь, ПС – пояснення, Б – бесіда (ЕБ – евристична, РБ – репродуктивна, ВБ – вступна, ПтБ – поточна, ПдБ – підсумкова), І – інструктаж (ВІ – вступний, ПтІ – поточний, ПдІ – підсумковий), РП/К – робота з підручником/книгою, РІД – робота з інтернет-джерелами, РНМД – робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами, РІВ – робота з інструментами візуалізації (таблицями, схемами, інтелект-картами, інфографікою, картами часу і т. ро.); наочні: ІЛ – ілюстрування, ДМ – демонстрування, СП – спостереження; практичні: РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ВПР – вправи (РВПР – репродуктивні, ПВПР – продуктивні, КВПР – конструктивні, ТВПР – творчі), ДР – дослідні роботи, ЗД – завдання, ЗВ – звіти;

за характером пізнавальної діяльності студентів: ПІ – пояснювально-ілюстративні, РП – репродуктивні, ПВНМ – проблемний виклад навчального матеріалу, ЧП – частково-пошукові, ДС – дослідницькі

Інноваційні: ДС – дискусія, ДБ – дебати, ПФ – роєкт ліо, МД – моделювання, МШ – мозковий штурм, НВ – навчаючи-вчуся, ТШ – ток-шоу, КМ – кейс-метод, ПР – роєкт, КВ – вебквест, квест, КБ – кубування за Б. Блумом, РЗБ – ромашка запитань Б. Блума, ДЩ – двосторонній щоденник, МДН – методи дистанційного навчання, МЕН – методи електронного навчання, ММН – методи мобільного навчання, МЗН – методи змішаного навчання, МКН – методи кооперативного навчання.

Форма контролю*:

ДС – дискусія, ДБ – дебати, ЛР – письмове виконання лабораторної роботи/звіт, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Назва змістових модулів і тем	Питання для самостійного опрацювання	К-сть годин
Змістовий модуль 1.		
Світ психічних явищ людини. Психічні процеси.		
Тема 1. Загальне поняття про психологію, як науки. Визначення її предмету та завдань.	1. Основні етапи еволюції психіки людини. 2. Види та форми поведінки живих організмів. 3. Стадії психічного розвитку тварини. 4. Передумови розвитку свідомості людини. 5. Відмінність психіки людини від психіки тварин. 6. Ключові питання онтогенезу психіки людини.	8
Тема 3. Особистість та чинники її формування. Поняття свідомості.	1. Суб’єктний вимір людини. 2. Психологічні характеристики особистості: стійкість властивостей особистості, єдність особистості, активність особистості. 3. Біологічне і соціальне в структурі особистості. 4. Форми психічного: несвідоме. Самосвідомість особистості. „Я-образ” та „Я-концепція” особистості.	8
Тема 9. Уява людини.	1. Значення уяви в житті та діяльності. 2. Фізіологічні основи уяви.	2
Разом за змістовим модулем 1		18
Змістовий модуль 2.		
Психологія емоцій та індивідуальних властивостей людини.		
Тема 10. Емоційно-почуттєва сфера особистості.	1. Фізіологічні основи почуттів і емоцій. 2. Зовнішні канали вираження емоцій. 3. Емоції тварин.	4
Тема 11. Задатки та здібності людини.	1. Природні передумови розвитку здібностей. 2. Ранній прояв здібностей у дітей. 3. Здібності і особистість.	4

Тема 14. Діяльність як основна форма активності особистості.	1. Значення діяльності для розвитку здібностей людини. 2. Макроструктура діяльності. 3. Ведучі форми діяльності людини (ігрова, навчальна, трудова). Здібності і діяльність.	4
Разом за змістовим модулем 2		12
Всього		30

IV. Політика оцінювання

Політика освітнього компонента. Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Психологія загальна» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю навчальних досягнень здобувачів освіти відповідно до [Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Завдання підсумкового модульного контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою: 40 балів – поточне оцінювання, 60 балів – підсумкове оцінювання.

Поточний контроль здійснено під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема усне опитування, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем вищої освіти тощо. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Вимоги викладача: обов'язкове відвідування навчальних занять, активність здобувача освіти під час практичних занять, своєчасне виконання завдань самостійної роботи, якісне виконання модульних контрольних завдань, відпрацювання на консультаціях занять, що були пропущені здобувачем освіти.

Не допустимо: пропуск занять без поважних причин, запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача за необхідності виконання певних завдань, передбачених освітнім компонентом), порушення дисципліни, списування та плагіат.

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно та якісно виконати завдання.

Для усвідомленого й системного засвоєння матеріалу освітнього компонента необхідною є систематична навчально-пізнавальна робота здобувачів освіти в усіх видах і формах її організації: лекції, практичні заняття, лабораторні заняття, консультації, самостійна робота.

Контроль успішності здобувачів освіти здійснюється з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання.

Здобувачам освіти може бути зараховано результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні (фахові) курси/тренінги, громадянська освіта, он-лайн-освіта, стажування). Процес зарахування регулюється [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#), і рішенням науково-методичної комісії факультету від 03.02.2022 року, протокол № 7.

Здобувачі освіти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю ОК. У цьому випадку здобувач освіти інформує викладача/ів про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність заявлених здобувачем освіти отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

- 3 бали – за результативну роботу у проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт;

- 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт;

- 10 балів – за публікацію статті (статей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт;

- 15 балів – за перше місце на I етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт.

За умови представлення здобувачами освіти документів (сертифікатів, свідоцтв тощо), що засвідчують отримані результати та відповідають тематиці, обсягу та результатам навчання освітнього компонента.

Політика щодо відвідування занять

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно та якісно виконати завдання.

Відвідування занять є обов'язковим. Якщо здобувач/здобувачка освіти відсутній/-я з поважних причин (хвороба, працевлаштування за фахом, навчання з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування, технічна проблема й неможливість приєднатися до дистанційного заняття і т. ін.), він/вона може скласти викладачеві пропущений матеріал у день консультації викладача відповідно до графіка, затвердженого на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти.

Здобувач освіти, який з певних причин не відвідує лекції, зобов'язаний аргументувати свою відсутність і представити конспект пропущеного заняття. Якщо здобувач освіти відсутній на практичному занятті, то, залежно від виду діяльності, передбаченого силабусом, проходить усне опитування на пропущену тематику або демонструє навички роботи, що їх передбачено відповідним видом діяльності. За умови участі здобувачів освіти у навчанні з елементами дуальної освіти передбачено можливість самостійного опрацювання матеріалів навчальних занять протягом одного дня на тиждень та зарахування їхніх результатів до загальної кількості балів поточного контролю.

Здобувачі освіти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що його буде розглянуто згідно із заздалегідь визначеними процедурами у ЗВО (див. [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «Врегулювання конфліктів у навчальному процесі»).

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання здобувача освіти у формі обов'язкового складання екзамену. ПМК проводиться у вигляді відкритих питань та становить 60 (30/30) балів. Модульна контрольна робота є складовою підсумкового контролю і здійснюється через проведення аудиторних письмових робіт під час проведення останнього практичного заняття в межах окремого залікового модуля.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні двох контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 30 балів одна).

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти під час практичних занять

К-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
2	Здобувач/здобувачка освіти засвідчив/-ла осмислене розуміння теоретичних і практичних положень, матеріал висвітлює правильно, чітко, логічно, послідовно. Здобувач/здобувачка освіти вільно оперує науковою термінологією, системно усвідомлює нові для нього/неї факти, поняття, терміни, аргументовано висловлює власну думку, використовуючи основну та додаткову літературу, матеріали вебінарів, тренінгів, досвід учителів початкових класів. Здобувач/здобувачка освіти володіє загальними та спеціальними компетентностями, уміє їх застосовувати в нестандартних педагогічних ситуаціях. Знання, вміння, навички, компетентності здобувача освіти/здобувачки освіти відповідають очікуваним результатам навчання.
1,5	Здобувач/здобувачка освіти володіє системними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, добре володіє термінологією, опрацював/-ла основну та додаткову рекомендовану літературу, вміє аналізувати, встановлювати суттєві зв'язки між явищами та фактами, наводити власні приклади, робити висновки. Відповідь в цілому логічно обґрунтована, повна, проте наявні окремі несуттєві помилки, неточності. Практичні завдання виконано на достатньому рівні.
1	Здобувач/здобувачка освіти виявляє часткове розуміння основних положень теоретичного матеріалу, нездатний/-а до обґрунтування та аргументації відповіді, недостатньо володіє категорійним апаратом, не використовує додаткову літературу. Практичні завдання виконано, проте наявні помилки, неточності.
0,5	Здобувач/здобувачка освіти здатний/-а відтворити меншу частину навчального матеріалу, під час відповіді припускається суттєвих фактичних помилок. Практичні завдання виконано, проте наявні помилки, неточності

К-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
4	Здобувач/здобувачка освіти засвідчив/-ла осмислене розуміння теоретичних і практичних положень, матеріал висвітлює правильно, чітко, логічно, послідовно. Здобувач/здобувачка освіти вільно оперує науковою термінологією, системно усвідомлює нові для нього/неї факти, поняття, терміни, аргументовано висловлює власну думку, використовуючи основну та додаткову літературу, матеріали вебінарів, тренінгів, досвід учителів початкових класів. Здобувач/здобувачка освіти володіє загальними та спеціальними компетентностями, уміє їх застосовувати в нестандартних педагогічних ситуаціях. Знання, вміння, навички, компетентності здобувача освіти/здобувачки освіти відповідають очікуваним результатам навчання.
3	Здобувач/здобувачка освіти володіє системними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, добре володіє термінологією, опрацював/-ла основну та додаткову рекомендовану літературу, вміє аналізувати, встановлювати суттєві зв'язки між явищами та фактами, наводити власні приклади, робити висновки. Відповідь в цілому логічно обґрунтована, повна, проте наявні окремі несуттєві помилки, неточності. Практичні завдання виконано на достатньому рівні.
2	Здобувач/здобувачка освіти виявляє часткове розуміння основних положень теоретичного матеріалу, нездатний/-а до обґрунтування та аргументації відповіді, недостатньо володіє категорійним апаратом, не використовує додаткову літературу. Практичні завдання виконано, проте наявні помилки, неточності.
1	Здобувач/здобувачка освіти здатний/-а відтворити меншу частину навчального матеріалу, під час відповіді припускається суттєвих фактичних помилок. Практичні завдання виконано, проте наявні помилки, неточності.
0	Здобувач/здобувачка освіти не володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань.

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності відповідно до норм загальнонародських та європейських цінностей, Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Статуту Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації під час виконання мультимедійних презентацій, виконання проєктів, написання тез, виступів тощо;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, методичної) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких фактів – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

V. Підсумковий контроль

На іспит виносяться основні питання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних ситуацій, які можуть виникати в освітньому просторі.

Форма проведення іспиту – усний екзамен.

Докладніше про поточне та підсумкове оцінювання – за покликанням: https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_potochne_pidsumkove_otsiniuvannia_znan.pdf

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН

1. Предмет загальної психології.
2. Види відчуттів.
3. Форми пасивної уяви – сни, марення, галюцинації, фантазія.
4. Психіка та її властивості.
5. Сприймання як активний процес побудови перцептивного образу.
6. Структурні компоненти психології.
7. Психічні пізнавальні процеси людини та їх значення.
8. Класифікація та види сприймання.
9. Прийоми створення образів уяви: аглютинація, гіперболізація, підкреслення, схематизація, типізація.
10. Історія розвитку психології.
11. Значення сенсорної сфери для розвитку дитини.
12. Значення розвитку уяви для навчальної успішності в молодшій школі.
13. Місце психології в системі наук.
14. Загальні особливості сприймання.
15. Поняття про емоції в психології.
16. Диференціація психології на окремі наукові галузі.
17. Поняття про пам'ять в психології.
18. Роль уваги для шкільної успішності.
19. Наукові та практичні зв'язки психології та педагогіки.
20. Роль психологічних знань для педагогічної діяльності.
21. Поняття про почуття в психології.
22. Поняття про характер людини.
23. Процеси пам'яті та їх психологічний аналіз.
24. Вплив емоційних станів дитини на її успішність у школі.
25. Значення ведучої діяльності для розвитку здібностей дитини.

26. Способи розвитку довготривалої пам'яті дитини.
27. Значення емоцій та почуттів у житті людини.
28. Розвиток пізнавальних процесів дитини в період дошкілля.
29. Індивідуальні відмінності в процесах пам'яті: швидкість, точність, міцність запам'ятовування, готовність до відтворення.
30. Негативні чинники в розвитку здібностей.
31. Характеристика основних методів психологічних досліджень.
32. Види пам'яті за змістом та тривалістю збереження інформації.
33. Значення розвитку уваги дитини в процесі молодшої школи.
34. Способи зменшення тривожності дитини в процесі адаптації до школи.
35. Значення психічного здоров'я педагога в процесі професійної діяльності.
36. Формування естетичних почуттів в молодшого школяра.
37. Розвиток моральних почуттів молодшого школяра та їх значення.
38. Характеристика мислення в психології.
39. Природні передумови розвитку здібностей людини.
40. Діагностика дітей молодшого шкільного віку та її особливості.
41. Способи та умови розвитку мислення молодшого школяра.
42. Значення сімейного оточення для розвитку дитини.
43. Особливості ведення спостереження за дітьми молодшого шкільного віку.
44. Види мислення людини.
45. Значення шкільного колективу для соціалізації дитини.
46. Розвиток свідомості дитини та його значення.
47. Індивідуальні особливості мислення: широта, глибина, гнучкість, швидкість, самостійність.
48. Різновиди здібностей.
49. Розвиток гуманних цінностей дитини в процесі шкільного навчання.
50. Уява людини та її психологічний аналіз.
51. Поняття про темперамент.
52. Біологічне і соціальне в структурі особистості.
53. Зв'язок мислення та мовлення людини.
54. Страх у стосунках між дітьми: способи його подолання.
55. Вплив емоційної позиції матері на психічний розвиток дитини.
56. Значення розвитку сприймання для наочно-образного мислення дитини.
57. Рівні розвитку здібностей: обдарованість, талант, геніальність.
58. Значення мови для розвитку психічних процесів людини.
59. Характеристика основних методів психологічних досліджень.
60. Спілкування з однолітками та його значення для розвитку психіки дитини.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Варій М. Й. Загальна психологія : підручник. Київ : Центр учб. літ., 2009. 1008 с.
2. Загальна психологія: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / [О. В. Скрипченко ін.] ; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. Київ : Каравела, 2011. 464 с.
3. Максименко С. Д. Загальна психологія: навч. посіб. 3-тє вид., переробл. та допов. Київ : ЦУЛ, 2018. 272 с.
4. Партико Т. Б. Загальна психологія : підручник. Київ : Ін Юре, 2008. 414 с.
5. Савчин М.В. Загальна психологія : навч. посіб. Дрогобич, 2009. 372 с.

Додаткова література

1. Девисяк А. С. Психологія : навч.-метод. посіб. Луцьк : РВВВ ВНУ ім. Лесі Українки, 2010. 180 с.
2. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2018. 388 с.
3. Загальна психологія : навч. посіб. / [О. П. Сергеєнкова, О. А. Столярчук, О. П. Коханова, О. В. Пасєка]. Київ : Центр учб. літ., 2012. 296 с.
4. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості : навч. посіб.. Київ: Лебідь, 2007. 256 с.
5. Кожевнікова Д. Г., Крижановська З. Ю. Психологічні особливості селфі-адикції в дітей підліткового віку. *Матеріали науково-теоретичної конференції присвяченої 150-тій річниці від дня народження Агатангела Кримського*. В.-Волинський, 2020. С. 80- 82.
6. Кожевнікова Д., Крижановська З. Вплив типу прив'язаності на довіру до інших та самооцінку підлітка. *Сучасні психологічні тенденції підтримки та відновлення психічного здоров'я особистості: теорія та практика*, тези доповідей II міжнарод. міждисциплінар. Конференції. Харків, 2021. С. 42–44.
7. Кожевнікова Д., Крижановська З. Вплив емоційної прив'язаності з матір'ю на соціалізацію дитини. *Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук: збірник матеріалів V міжнар. наук.-практ. конференції*. Луцьк, 2021. С. 594–596.
8. Копець Л. В. Психологія особистості: [навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл.]. Київ : Видавн. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 460 с.
9. Крижановська З. Психологічні відмінності в самореалізації підлітків міста та села. *Психологія: реальність і перспективи*. Рівне. Вип. 10, 2018. С. 90–94.
10. Крижановська З. Психічне здоров'я людини як життєвонеобхідний ресурс: в науковому психологічному вимірі. *Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук: збірник матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф.* Луцьк, 2020. С. 553–555.
11. Крижановська З. Надійний тип прив'язаності як основа розвитку психічного здоров'я дитини. *Тези доповідей II міжнарод. міждисциплінар. конференції «Сучасні психологічні тенденції підтримки та відновлення психічного здоров'я особистості: теорія та практика» (24–25 вересня 2021 р.)*. Харків, 2021. С. 52–54.
12. Крижановська З. Вплив типу прив'язаності людини на особливості її комунікації та відносини з іншими. *Когнітивно-комунікативні стратегії розвитку здобувачів вищої освіти у процесі професійної підготовки: збірник тез всеукраїнського науково-практичного семінару*. Дніпро, 2021. 163 с. 71-74 с.
13. Крижановська З., Бабак К. Емоційна прив'язаність дитини до матері як предиктор її соціальної адаптації до шкільного життя. *Психологічні перспективи*. Луцьк, 2021. Вип. 38. С.138–150.
14. Крижановська З., Мітлош А. Психологічні особливості сприймання професійного персонального іміджу жінки-викладача студентами вищого навчального закладу. *Актуальні проблеми психології*. Збірник наукових праць «Національна академія педагогічних наук України, Інститут психології імені Г.С Костюка». Київ. №12. Вип. 21, 2015. С.238–246.

15. Ляшко Л., Крижановська З. Вплив мережі Інтернет, як засобу масової комунікації, на соціалізацію підлітка. Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень. *Матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів і студентів*. Луцьк, 2020. С.306 -309.
16. Махонюк В., Крижановська З. Здорові взаємини в сім'ї як предиктор психічного здоров'я дитини. *Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук*: збірник матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф. (15 грудня 2021 р.) Луцьк, 2021. С. 600–602.
17. Мошкевич В., Крижановська З. Значення емоційного зв'язку дитини з матір'ю. *Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук*: збірник матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф. 2021. С. 602–604.
18. М'ясоїд, П. А. Курс загальної психології: підручник. У 2-х т. Т. 1. Київ : Алерта, 2011. 496 с.
19. Омельченко І. І., Крижановська З. Ю. Гендерні особливості прояву лідерства в підлітковому віці: *Матеріали науково-теоретичної конференції присвяченої 150-тій річниці від дня народження Агатангела Кримського*. В.-Волинський, 2020. С. 78 - 80.
20. Пилипчук О., Крижановська З. Психологічні характеристики психічного здоров'я студентів як ознаки їх ресурсності. *Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук*: збірник матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф. (15 грудня 2020 р.). Луцьк, 2020. С. 559–561.
21. Полюх М., Крижановська З. Аналіз дитячо-материнської прив'язаності. *Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук*: збірник матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф. Луцьк, 2021. С. 604 – 605.
22. Психологія: підручник // за заг. ред. Т. Б. Партико Львів. нац. ун -т ім. І. Франка. Київ: Ін Юре, 2014. 665 с. 18.
23. Психофізіологія : навч. посіб. / М. Ю. Макаруч, Т. В. Куценко, В. І.Кравченко, С. А. Данилов. Київ : ООО «Інтерсервіс», 2011. 329 с.
24. Психологія: схеми, таблиці, коментарії: навчально–наочний посібник / [друге перероблене видання.] / О.М Пасько., О.М. Цільмак. [за загал. ред. Цільмак О.М.] Одеса: ОДУВС, 2015. 271 с.
25. Психологія загальна [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ф-т психології та соціології, Каф. заг. та соц. психології ; уклад. Л. П. Дейнека ; упоряд. З. Ю. Крижановська. Луцьк, 2018. 531 с.
26. Радчук Н., Крижановська З. Сучасні тенденції в системі освіти: теорія прив'язаності Джона Боулбі. *Нова українська школа: теорія та практика*: збірник матеріалів XI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. Луцьк, 2022. С.138–140.
27. Росинюк А., Крижановська З. Психологічні аспекти агресивної поведінки підлітка. *Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень*: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів і студентів. Луцьк, 2020. С.66-69.
28. Русинка І. І. Психологія : навч. посіб.. Київ : Знання, 2007. 367 с.
29. Столяренко О. Б. Психологія особистості : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2012. 280 с.
30. Титаренко Т.М. Сучасна психологія особистості : навч. посібник. 2-е вид.. Київ : Каравела, 2013. 372 с.
31. Хвесик Ю., Крижановська З. Особливості самоактуалізації жінок в професійній діяльності педагога. *Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень*: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів і студентів. Луцьк, 2020. С.338-340.